



בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

# זענת זקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה, והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

גליון מס': 409 פרשת: כי תשא שבת קודש י"ח אדר א' תשפ"ב (19 בפברואר 2022 למנינים)



|       |        |       |         |
|-------|--------|-------|---------|
| ר"ת   | כניסה  | יציאה | תל-אביב |
| 18:43 | 17:10  | 18:07 |         |
| 18:47 | 16:53* | 18:06 | ירושלים |
| 18:42 | 16:58  | 18:06 | חיפה    |
| 18:44 | 17:10  | 18:08 | באר שבע |

\*לנוהגים 40 דק' 16:50

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

## המשא המרכזי

### מורנו הרב חיים רבי שליט"א

הקדושים אברהם יצחק ויעקב שהיו רצים לכבוד ה' יתברך כסוסים הרצים בביצות המים. ע"ש. ומכאן לאירועים של שמחה, חתונה, בר מצוה וכו', התקליטן, הלהקה, והתזמורת וכל מה שמסביב, מפרסמים עצמם בפרסום יפה באולם בלשון הקודש ולא באנגלית וכד', ולצערנו בעוונותינו הרבים, עדיין יש כאלה שמתפארים לכתוב דוקא במלים לועזיות. ואיך אמר רבינו הגר"ש פינקוס זיע"א על אביו, כאשר נשאל אם הוא מדבר אנגלית, ענה ואמר אני לא גוי! וזה נובע מאהבת ה' יתברך. וכידוע מהזוהר הקדוש (וילף קנ"ג ט) על יעקב אבינו עליו השלום, והיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה, וכפשוטו הכוונה את רחל, ומוסיף זוהר את העבודה! שידע לכוין ולהגיע להשגות. כלומר כאשר אוהבים את ה' יתברך, מתלהבים מדרך התורה והמצוות בפרסום גדול.

### מעלתו של יהושפט מלך יהודה

וזו מעלתו של יהושפט מלך יהודה, שעליו נאמר בתנ"ך (דברי הימים ב, פסק יז) **"ויגבה לבו בדרכי ה'"** ודרשו בגמרא (כתובות ק"ג:) כשהיה רואה תלמיד חכם, היה עומד מכסאו, מחבקו ומנשקו, וקורא לו, רבי רבי, מורי מורי, ע"ש. וכן אביו ורבו, שמבואר בגמרא (שבת קי"ח ט"ז) כאשר אביו היה רואה תלמיד חכם **ססיים מסכת**, היה מכין לכבודו **סעודה לתלמידים**. וכן רבא מעיד על עצמו שהיה אוהב תלמיד חכם כמו שאוהב את עצמו. ורש"י והמצודות בדברי הימים מלמדים אותנו, מלך יהושפט היה לו עושר וכבוד, וכל זה לא נחשב לו למאומה מול דרכי ה', וכמו חכמי לב שעשו בחכמה את המשכן וכליו, ע"ש. כלומר יהושפט המלך, לא מתלהב מתפקיד בכיר, משרה, שררה, מרכבה וסוסים, ולא מבגדי מלכות כלל ועיקר. (עיין מהרש"א מס' סנה' ד) וצריך להתפלל על כך, להגיע להשגות כאלה. להתלהב אך ורק מיראת שמים, מדות טובות, דפי גמרא ופרקי משנה, והלוואי עלינו.

בסיכום: נוסח הפסוק שנאמר על יהושפט מלך יהודה בשלמותו **"ויגבה לבו בדרכי ה', ועוד הסיי את הפמות ואת האשירים מיהודה"** וסוף הפסוק מלמד אותנו לא להתפעל מתפקיד בכיר, במפעל, במסק גדול, בממשלה. לא להתפעל מעשירים [ורבינו הקדוש מכבד עשירים] (עירובין פ"ו ט). כאשר הם תומכי תורה. לא להתפעל מעגלה עם סוסים, או רכב מפואר, זה קצת חלול ה'. ועל אחת כמה וכמה שלא להתפעל מה'מורה', מהחיצוניות, מתקשורת, מטלפונים מסוכנים, אשר דינם כמו עצי אשרה ובמות. רח"ל.

ומאידיך, להתלהב מענוה טהורה. מבית כנסת שאין דיבורים. להתלהב מאברכים בחורי ישיבות בני תורה שכולנו חיים בזכותם! וכן חיילי ישראל וכחות הביטחון שעושים מסירות נפש, ולכוין בתפילה בברכת שים שלום עליהם ועל הולכי דרכים וחולים הזקוקים לישועה, וזה בחינת ויגבה ליבו בדרכי ה'. והמכוין כן, מקיים באמצע התפילה מצות עשה של אהבת ישראל (עירובין ד"ב ד"ג ט) וכמו שאמר יהושע בן נון (יהושע כ"ד טו) **"אָנֹכִי וְבֵיתִי נֶעְבְּדוּ אֶת ה'".** שבת שלום.

כבר חייבים עליו מיתה בידי שמים, ע"ש. והדברים נוראים, עד כמה חובה קדושה עלינו להתפעל ולהתלהב רק מהתורה ומהמצוות. וכמו המעשה באותו חסיד, אשר כל פעם שהיה עובר בפתח ומניח ידו על המזוזה ומנשק, היה רועד כל גופו כיצד מקיים מצוה מהתורה שציונו ה' יתברך וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך.

### עובד ה' אוהב דרכים שיש בהם כבוד שמים

וזה היסוד שכותב רבינו אור החיים הקדוש זיע"א (בפרשת מטות), עובד ה' באמת, אוהב מה שה' אוהב, שונא מה שה' שונא! בשמים אוהבים צניעות וקדושה. בשמים שונאים כעס וגאווה. וכן מפורש בתורה על אהבת ה' יתברך לארץ ישראל, ארץ הקודש, **"ארץ אשר עיני ה' אלוקיך בה"** (בפרשת עקב). וכן ה' יתברך אוהב את הפירות של שבעת המינים ולכן הם קודמים לברכה. ובאמת עובד ה' אוהב ה' לא משבח את חוץ לארץ ארץ העמים. אלא הוא משבח ואוהב ומתלהב מפירות ארץ הקודש ובפרט שבעת המינים, וכמבואר בנוסח הברכה **לאכול מפריה ולשבע מטובה**, (ועיין ב"ח אר"ח סימן רח). כי יש קדושה בפירות ארץ ישראל, ועל אחת כמה וכמה בשבעת המינים.

ובזה יש לפשוט את הספק שהובא בספר חזון עובדיה ברכות (דף ע"ה) אם יש פרי חדש שאינו משבעת המינים איש בו שהחינו, ומאידיך יש גם פרי שבעת המינים, איזה קודם לברכה? ויתכן לומר מי שבאמת מתלהב ושמח מפירות שה' יתברך בחר בהם ושמח בהם ומשבחם בפסוק, זה בשבילו חשוב הרבה יותר מפרי חדש שאינו משבעת המינים, בזה לכל הדעות **שבעת המינים עדיף!** וזו מעלת עובד ה', אוהב תמיד אך ורק מה שיש בו כבוד שמים. תפוז, אשכולית, פומלה, מנגו וכו' לא יגיעו למעלת פירות משבעת המינים, כי הם קודמים לכל הפירות שבעולם, כי זה רצון ה' יתברך, לשבח שבעת המינים.

### להתלהב רק מלשון הקודש

עוד רואים בפרשה שמשם רבינו יורד מהר סיני וצועק מי לה' אלי? ואף אחד לא ניגש אליו, אלא רק שבת לוי, ולכאורה איך קורה מצב כזה? אלא כידוע, **כל עם ישראל נכשלו והושפעו מהערב רב.**

וגם היום כל מי שהולך עם ה' יתברך בשלמות ואהבה, ה' יתברך קורא לו שבת לוי (עיין רמב"ם סוף עמיטה ויב"ל). ורואים כיום על גדולי ישראל וחכמי התורה שליט"א, כיצד נוהרים לדבר דוקא לשון הקודש, ולא שפה עממית ולע"ז עולמי. וכידוע מרבינו שאול הכהן זיע"א לא מעלת לשון הקודש (עיין בספר לחם הבריכות), וסיפרו על רבינו האיש מצליח הי"ד, שנוהר שלא לומר את המלה 'אנציקלופדיה', אלא 'אוצר מלים'. [כשהיה האיש מצליח קורא את ההלל בבית הכנסת עם ברכה בליל פסח, היו מרגישים עליו שמחה גדולה ממש, כאילו יצא ממצרים]. וכן מרן רבינו הגדול זיע"א מעולם לא אמר ולא כתב במלים לועזיות. וכמה יפה ונעים לראות בני תורה הלומדים ומפלפלים בלימוד, ולא משתמשים במלים לועזיות ולא במלה המפורסמת 'אוקי' [OK], ויש בזה ממש כבוד שמים. וחז"ל אומרים (סנהדרין ט"ז) על האבות

## ויגבה לבו בדרכי ה'

בפרשת השבוע פרשת כי תשא יש תשע מצוות, ארבע מצוות עשה וחמש לא תעשה. ושניים מתוך מצוות הלא תעשה הם חמורים מאד, והעובר עליהם חייב כרת! וזה דומה ממש ליום הכיפורים וטהרת המשפחה שאיסורם בכרת. והם: א. שלא לעשות במתכנת שמן המשחה, כמו שנאמר: **"וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לְאָמֹר שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ יִהְיֶה זֶה לִי לְדֹרֹתֵיכֶם. עַל בָּשָׂר אֲדָם לֹא יִסָּךְ וּבְמִתְכַנְתּוֹ לֹא תַעֲשֶׂוּ כְּמַהוּ קֹדֶשׁ הוּא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לְכֶם. אִישׁ אֲשֶׁר יִרְקַח כְּמַהוּ וְאֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל זֶר וּנְכַרְתָּ מֵעַמּוּי".** ב. שלא לעשות במתכנת הקטרת, כמו שנאמר: **"וְהִקְטַרְתָּ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּמִתְכַנְתָּהּ לֹא תַעֲשֶׂוּ לְכֶם קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָךְ לֵה'. אִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַהוּ לְהָרִית בָּהּ וּנְכַרְתָּ מֵעַמּוּי".**

והחידוש באיסורים אלה הוא, שהאיסור הוא על עצם העשייה, ולא על ההנאה מהשמן ומהקטורת. אלא עצם העשייה שדומה לעשיית בית המקדש, הרי זה אסור באיסור כרת.

וכן הפסוק (ס"ד י"ד) **"לא תעשוני אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם"** פירשו בגמרא (י"ח ט"ז), שאסור לעשות בית, חצר, שלחן, מנורה, שדומים לכלים שהיו בבית המקדש. ואפילו מנורה שיש בה שבעה קנים, אם זה דומה בדיוק למנורה של בית המקדש אסור לעשות כן גם בבית הכנסת (ועיין ביב"ח ח"א יור"ד סימן ט"ז), ואלו איסורי תורה ממש.

### להתפעל ולהתלהב רק מהתורה והמצוות

ולמה באמת התורה החמירה כל כך בעבירות אלו, הרי לכאורה זה לא כזה חמור? וביארו המפרשים, יהודי בן תורה, עובד ה' שאוהב את ה' יתברך, צריך להרגיש תמיד, התלהבות ושמחה ותשוקה לבית המקדש, ולכלים של בית המקדש, לשמן המשחה ולקטורת. וזה מביא התפעלות ותשומת לב ועבודת ה' וגעגועים לרוחניות תמיד. שהרי בזה יודע שזה בלעד, אין כזה דבר בשום מקום, רק בבית המקדש! רק כבוד שמים! המשכן וכליו, בית המקדש ומשמשו, ובהו מקבל תמיד יראת שמים. אבל כאשר רואה עוד מקומות כאלה, יורד ההתלהבות, והתשוקה והגעגועים. ולכן זה חמור מאד עד שיש בזה איסור כרת! וזה גם הסיבה של איסור כלאים, למה אסור לרוע שני מינים יחד? כי חובתינו לראות רק את הטבע שעשה ה' יתברך. וזה גם הסיבה של האיסור לעשות כישופים, כי זה גורם התלהבות, ואסור להתלהב מאנשים ומכל מיני יצירות שעושים, אלא רק מהיצירות של ה' יתברך. ובחיי יום יום, יוצר אור ובורא חושך, להרגיש תמיד מלא כל הארץ כבודו.

ובזה מובן העונש הנורא על חטא העגל. אף שהשטן הראה להם את משה רבינו מת באויר, כמבואר בגמרא (שבת פ"ט) עם כל זה לא היה להם להאמין למה שרואים בעיניים, ולא להתפעל מכך, כי משה רבינו הבטיח שהוא יורד מהר סיני לעם, והנבואה והאמונה חזק יותר מראיית העיניים. ואין להתפעל ואין להתלהב מכך. לכן היה גזירה קשה על ישראל שיש כאן כעין זלזול בכבוד שמים! וכידוע מהרמב"ן על התורה (פס'ת קמ"ח) שאפילו הרהור על משה רבינו,

# לפעמים צריכים לשוב את הכלים, בזהירות...

שלום וברכה מורי ורבותי!

במסגרת שיחותינו המשותפות, שוחחנו לא פעם על עדינות הנפש האמורה להיות בראש מעלותיו של כל יהודי בתפקידים בסיסיים, כמו בעל ואשה, אבא ואמא. ואף בתפקידים שכיחים פחות, כמו מורה או רב לתלמידים ובוס לעובדים.

לכל אדם אמורה להיות עדינות נפש, אצילות, רוך, אורך רוח ופתיח ארוך, איתם הוא אמור לצלוח את משברי החיים, בין אם באים הם מצד ילדיו הקטנים ובין אם מגיעים הם מבן הזוג או מחבר עמית או עובד. דרך התגובה אמורה להיות בעדינות ובאצילות, וללא התפרצות או כעס חלילה.

מעבר לכך שהכעס אסור הוא באיסור חמור, וכמאמר חז"ל (מס"ק בראשית כ"ז ע"ב) "כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה", הרי שהתועלת מצעדים שכאלה ממש מועטת. בדרך כלל, צעדים קיצוניים כאלה משיגים את המטרה ההפוכה, וכל הנוגעים בדבר יוצרים התנגדות. ולעומת זאת, בדרכי נועם ובעדינות נפש מגיעים לתוצאות חיוביות הרבה יותר.

אולם, הפעם, בניגוד לכל מה שהתרגלנו עד היום, נדבר על הדברים שאותם יש לעצור בבוטות, בחוסר עדינות, ואפילו באלימות (מילולית, כמוכח).

וכלפי מה הדברים אמורים?

\*

אתה אבא למופת, אוהב, משבח ומפאר, מעניק לילדים מלוא חופניים אהבה וחום, תוך כדי דוגמא אישית לתפארת. הבית שלך הוא גן עדן עלי אדמות, הילדים נהנים לחזור ממקומות הלימודים לחממה הנפלאה שהקמת.

והנה, אתה שם לב ליעוול שהולך וחוזר על עצמו למרות הסברייך היפים ותיאוריך המרגשים. לדוגמא: אתה רואה את אחד הילדים מתנהג באופן קבוע באכזריות לאחיו הקטן, אתה מזהה זאטוט שלא מוציא אפילו בדרך מקרה מילה אחת של אמת מפיו, אתה מבחין בינוקא שמתחצף בצורה שיטתית אליך או לרעייתך, וכל המילים היפות שלך בעיניך לא עובדות.

כאן כבר לא מתייחסים יפה. פה כבר לא מעניקים אהבה. במקרה כזה כבר יש צורך לעבור להילוך גבוה יותר. פה יש לנוזף, ואפילו להגביה את הקול. ובמקרה הצורך גם ללוות את "הסימפונייה" המדהימה הזו במכה קלה בכנף.

\*

אתה בעל מושלם, מעניק חום ואהבה ללא הגבלה, עוזר ומסייע ללא תנאים. משבח, מפאר, מהלל ומפרגן ללא הרף.

אולם, עם כל זאת בגלל 'בעיות תורשתיות', בגלל חברה רעה, או סתם כך בגלל לחץ נפשי שאינו מרפה, היא מדברת לא יפה, תוקפנית, מתחצפת, רוטנת, מאשימה, ובקיצור מתנהגת שלא כשאת ישראל כשרה וצנועה ואפילו לא בערך.

תפקידך להישיר מבט לגברת, ולומר בצורה הברורה ביותר שאינה משתמעת לשני פנים: "רעייתך היקרה, אני אוהב ומעריך אותך. המילים הללו שיצאו מפיהך בדקות האחרונות לא מתאימות לך, הן גובלות בחוצפה של ממש, ואשה מיוחדת כמוך לא אמורה להוציאן מפיה בשום אופן. אני מפסיק את השיחה ברגע זה, ומחדש אותה רק לאחר שאשמע בקולך שחזרת לעצמך. באהבה, יוסי..."

## להתענג על ה'

הרב אליהו רבי ראש הכולל

\* אתה רב קהילה. מוסר שיעור תורה באורך רוח, משבח, מפאר ומהלל את הקהל, את הגבאים, את תושבי העיר, את חיילי צה"ל ואת מייסדי המדינה...

והנה, קם לך בחור חצוף מהקהילה או מצוות הגבאים ופוער את פיו באמצע הדרשה, על התוכן, על המסר, על המשתמע ממנו, על אורך הדרשה, ועל מה לא?

באותו רגע, עליך לשתוק למספר שניות מתאים, לוודא שהקהל כולו בדממה וממתין לתגובתך. ואז לעיני כל להסביר בקול רם מלווה בזעם עצור על "הזכות" של מחטיאי הרבים, על הצפון להם בעולם הזה ובעולם הבא, על הנזק אותו הם מסבים למדינה ולחיילים, ועל הכל על המניעים הטמאים הגורמים להם לפצות באותה שירת רשע.

\*

כשיש עוול, כשיש שחיתות, כשעומדים מול מציאות מכוונת עקומה, אין מקום לדרישת שלום, אין מקום לאהבה ואין מקום לדרכי נועם.

בטווח הארוך, אין כמו האור להרחיק את החושך. אולם, בטווח הקצר, כאשר נמצא מולך מישהו שבמודע ובמכוון מנסה להרוס ולקעקע את האמת ואת הטוב, כאן יש להניח את הגזר ולאחוז במקל לבדו.

ומי עשה כן, אם לא משה רבנו בפרשתנו הנאוהה: "וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב אֶל הַמַּחֲנֶה וַיִּרְא אֶת הָעֵגֶל וּמַחֲלַת וַיַּחַר אַף מִשֵּׁה וַיִּשְׁלַח מַיְדוֹ אֶת הַלַּחַת וַיִּשְׂבֵּר אֹתָם תַּחַת הָהָר" (שמות לב, יט).

הוא יורד מההר ורואה את העם אותו נושא הוא על כתפיו במשך שנים - לא פחות ולא יותר - עובד עבודה זרה. נותן סטירת לחי לכל החינוך של השנים האחרונות, ומתחיל בדרך חדשה, חצופה, מתריסה, ההיפך הגמור מכל מה שלמד וחונך בדורות האחרונים.

משה רבינו הענוותן הגדול, לא מדבר יפה, לא מרעיף חום ואהבה, ולא מנסה לשוחח עם העם ונציגיו בדרכי נועם. הוא שובר את הדבר היקר ביותר לו ולעם, הוא יוצא למלחמה, הוא לא משאיר אבן על אבן באזור.

ומדוע? להיכן נעלמה כל ענוותנותו של "העניו מכל האדם", היכן הרוך, העדינות, המסירות והחמלה של מנהיג בישראל?

התשובה חד משמעית, מתנהגים בדרכי נועם בטרם בוצע העוול והפך לאורח חיים, כאשר הוא נהיה חלק מהדרך, יש לעקור את הדרך באותו רגע ממש ורק אז לסלול חדשה.

וכך הדבר בהמשך הפרשה "הַשְּׂמֵר לָךְ פֶּן תִּכְרַת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִתָּה בָּא עֲלֶיךָ פֶּן יִהְיֶה לְמוֹקֵשׁ בְּקִרְבְּךָ. כִּי אֵת מִזְבְּחֹתָם תִּתְּצוּן וְאֵת מִצְבְּחֹתָם תִּשְׁבְּרוּן וְאֵת אֲשֵׁרֵי תִּכְרַתוֹן. כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אֲחֵר כִּי ה' קָנָא שְׁמוֹ אֶל קָנָא הוּא" (ספ, לה, יז-יח).

לשבור, להרוס, לא להשאיר זכר. ומדוע? היכן דרכי הנועם? והתשובה כאמור, כאשר יש דרך של הרס, יש ראשית לכל לעקרה ולשרשה ורק לאחר מכן להתחיל בחינוך מחדש.

נשכיל להשתמש בדרכי הנועם, נשכיל להבין מתי יש לעקור דרך שלא בדרכי נועם, ונשכיל לעקור גם בחוסר דרכי הנועם עם עדינות הנפש האצילות והזהירות הנדרשת.

בהצלחה רבה לכולנו,

וברוכים תהיו!



## שאלה יפה

## שו"ת ממורנו הרב שליט"א

בסיכום: להצמד תמיד למקורות ולשוורים הנפלאים שלנו. וזה מוסיף להם כח ואנרגיה חיובית להצלחה.

## תרומה ל"קרן תומכי תורה"

**שאלה:** בחורי ישיבות הבאים בכל שנה לפני פורים, ומבקשים צדקה עבור קרן "תומכי תורה" שבישיבות, האם מצוה לתרום להם? **תשובה:** בודאי שיש מצוה גדולה וחובה קדושה לתרום להם, וכסף זה מיועד לחתנים הלומדים בישיבות הקדושות, לסיוע כלכלי עבור ההוצאות. ורבונו הוסיף זיע"א היה ממליץ לבקש קבלה על ההכנסה, כדי לדעת ולהבין שהכל אמת לאמיתה.

ויש להזהר ולבקש מההורים שלא לשלוח את הנערים הצעירים לבקש כסף, משום שיתכן שאין זה חינוכי. ועוד, יתכן שעלולים הנערים הצעירים להפגע בראת שמים, ורק בחורים בוגרים באמת, שקיבלו הדרכה נכונה, הם יעסקו בקודש לחיזוק את "קרן תומכי תורה". ויש להתייעץ תמיד עם החכם, ותשועה ברוב יועץ.

## הוצאת תפוחי אדמה מהמים בשבת

**שאלה:** שמתי סיר עם תפוחי אדמה ומים על הפלאטה לפני שבת, כדי שיתבשלו התפוחי אדמה כל הלילה. ושאלתי היא, באיזה אופן יהיה מותר לסגן את המים מהתפוחי אדמה? שאלה נוספת, כשסוחטים לימון לתוך סלאט, תמיד נופלים חרצנים לתוך הסלאט, באיזה דרך יהיה ניתן להוציאם מהסלאט מבלי לעבור על בורר?

**תשובה:** יש להוציא את התפוחי אדמה מהמים, וזה מצוין והכי טוב.

ולגבי הגרעינים שנופלים לסלאט, יש להוציא את הגרעינים מהסלאט ולמצוץ אותם מעט, או להוציא עמהם קצת אוכל.

ודרך אגב, "חרצנים" זה רק בענבים (עי' נזיר לה), ואילו בשאר פירות זה נקרא גרעינים (תלמודים פ"א).

## הנחת לחם עם גבינה צהובה על הפלאטה בשבת

**שאלה:** מה הדין להניח על הפלאטה בשבת לחם עם גבינה צהובה? והאם יש לדמות זאת לאינפאנדה המזוכרת בשלחן ערוך?

**תשובה:** מותר, וזה ממש דומה. שהרי באינפאנדה השומן כבר מבושל ומחובר לאוכל ורובו יבש, וכן בנידון דידן, הגבינה צהובה כבר מבושלת ורובו יבש. ועוד, שזה גרמא לענין מוליד.

והוא הדין לגבי הג'חנן שיש בו מרגרינה, שמותר להניחו על הפלאטה בשבת, משום שהמרגרינה כבר מבושלת (ועי' באר"ע המקו"ל ע"ל רבנו הגר"י לראב"י שליט"א ח"ב עמ' נג, והנהגה).

קשה שיניח תפילין בבית לפני הלימודים, ובתלמוד תורה גם לא יכול להניח כי כל יתר החברים עדיין לא מניחים והוא לא ירגיש בנוח להיות שונה. תודה רבה.

**תשובה:** מרן רבינו הגדול זיע"א (בי"א ח"ו סימן ג) פסק שמצוה לחנכו שנה קודם ואפילו יותר. וכמוכן בתנאי שהילד בתלמוד תורה לומד תלמוד להלכה, וירא שמים וגופו נקי. ע"ש. ולפי זה כפי מצב הילד והאפשרות הנפשית והרוחנית שלו. יעשו כן ושלוש על ישראל.

ואם הוא באמת חכם ומבין ורציני ומוכן לעשות כן. אז אין לחשוך מחברים וכיוצא בזה, וכי זה שקול? לא להיות בנוח ולהיות שונה, אולי הם משונים?! ולפי מצב הילד יעשו. ויעשה ויצליח לתורה ויראה. אמן.

## לקצר דרך דרך ביהכ"נ לצורך מצווה

**שאלה:** האם מותר לעשות קיצור דרך בבית הכנסת כדי להתפלל בבית הכנסת אחר?

**תשובה:** רבינו המשנה ברורה בביאור הלכה (סימן קנ"א סעיף ה) הביא סברת הפרי מגדים להקל לקצר דרך בית הכנסת כדי לעשות מצוה. וחלק עליו ופסק שאסור לעשות קיצור דרך דרך בית הכנסת גם לצורך מצוה. וכן פסק כף החיים. ומרן בהליכות עולם (ח"א פ"א ויקנ"א). ע"ש. אמנם רבינו הקדוש הבן איש חי פסק להקל בזה. והוסיף בהגהות רבינו איש מצליח שם שאם יש לו צורך גדול וממהר מאד לצורך מצוה יכול לסמוך על הפרי מגדים והבן איש חי.

וכשאנו ממהר ממש, אסור לקצר לכולי עלמא גם לצורך מצוה.

## קריאת שמות עם משמעות ומהמקורות

**שאלה:** האם יש בעיה לקרוא בשמות תהל, אנאל, פריאל אגם וכדומה?

**תשובה:** אין בעיה. אבל זה לא מתאים לילדים שלנו, אין לזה משמעות ואין תועלת. ורבינו החזון איש זיע"א היה אומר לא לקרוא שם שבעתיך ישאלו אותו. זה בן או בת? זה באות א' או ה'. זה אות ט' או ת'. למה לצער את הילדים בעתיד?

לא העיקר שם מודרני! העיקר שם עם משמעות, מקורות מהמסורת ומהתורה. הייתי מציע במקום תהל תהילה, זה פסוק בתהלים ויש גם משמעות תהילה לה'. תהלים פרק ל"ג. ופרק קמ"ה.

במקום אנאל לקרוא שם שמתחיל באות א' ושייך למקורות כמו אוסנת - אשתו של יוסף הצדיק. אסתר - אשתו של מרדכי היהודי. אפרת - זו מרים הנביאה. אביטל - אשתו של דוד המלך.

אגם לא מתאים, כי לא ברור אם זה בן או בת. ואם זה בן נקרא לו אדם, אדם הראשון. ואם זה בת לקרוא לה אודיה, מלשון הודיה להשם יתברך.

## גדול השלום

**שאלה:** הוזמנתי על ידי שכן לחתונה שלא בהפרדה בין גברים לנשים. האם כדאי לומר לו ישירות שאינני הולך לאירועים מעורבים ולכן לא אגיע לחתונתו או שאתלה בכך שלא יכולתי להגיע מסיבות אישיות בסתם?

**תשובה:** אם באמת אין קשר ביניכם וזה רק הזמנת כבוד בתורת שכנים. אז ברור שאין צורך ללכת, וגם אין צורך לומר לו שלא הולך לאירועים מעורבים, אלא לא הולכים ולא כלום. וכמוכן ניתן לתת להם במתנה ספר יפה על טהרה, וכן דיסקים לטהרת המשפחה. וזה כעין מתנה ותתקבל באהבה. אבל אם באמת יש ביניכם הבנה והערכה וכבוד זה לזה, ויתכן שיפגעו כשלא הולכים. ועל אחת כמה וכמה אם הוא בא לאירועים והביא מתנה, באופן כזה כדאי ללכת ולתת מתנה, ולהיות שם בשעת החופה. ואם ניתן לעשות כמה דקות ריקודים בהפרדה על טהרת הקודש הנה מה טוב. ואם אפשר גם לברך אותם ברמקול, ולשתות כוס שתיה ולכוון להוציאם ידי חובה בברכת שהכל ובה מזכיר את כולם לאכול עם ברכה, זה מצוין. וזה קידוש השם גדול. וכך המליץ הסטייפלער זיע"א לעשות. ואחר כך בחכמה יעזוב את המקום, ולא ירגישו עליו ולא כולם, ושלוש על ישראל, וגדול השלום. והאמת והשלום אהבו.

## בעניין ספר חזון עובדיה

**שאלה:** לגבי חזון עובדיה, האם להלכה ולמעשה זה רק מה שכתוב למעלה או גם מה שכתוב למטה? כגון הרב כתב בהלכות לולב שצריך לאגוד את הערבה מתחת להדס בגובה כי יש פוסקים שמחייבים זאת, והרב לא כתב זאת למעלה, אז מה זה אומר שרק למעלה ההלכות או חייב אדם לעיין בכל העיון שכתוב?

**תשובה:** בוודאי שהכל כתב וערך ותיקן והגיה וסיקל וניקש מרן רבינו הגדול זיע"א. בן תורה המבין, צריך ללמוד ולהבין את הכל בעיון נמרץ. לפעמים יש פרטים שכתובים למטה בדיוקא. בן תורה המבין, יודע לבאר למה זה כתוב למטה ולא למעלה. לפעמים בגלל שזה פרט קטן שלא מעכב. לפעמים בגלל שמרן מעדיף מה שכתוב למעלה. לפעמים מרן זיע"א מסכים לכך בשלמות, רק שלא רצה לפרסם כן שלא תצא תקלה תחת ידו. והבן.

## הנחת תפילין קודם גיל בר מצווה

**שאלה:** ראיתי בספר מסוים שהספרדים נהגו להניח תפילין לילדים שנה לפני הבר מצווה.

מה דעת הרב בנושא? כדאי כבר מגיל 12 או רק כמה חודשים לפני הבר מצווה? בכל מקרה הילד לומד בתלמוד תורה אז קצת